

Inž. DARKO MAKJANIĆ
Split

Još nešto o „Transjadranskoj regati“ 1965.

Pažljivo sam pročitao napis prof. B. Franušića »Sa »Bobaram« na Transjadranskoj regati« koji je objavljen u dvobroju 3—4 »Naše more«.

Kao člana regatnog odbora i dugogodišnjeg jedriličara duboko me razočarao sadržaj i duh članka u kojem prof. Franušić negira i umanjuje zasluženu pobjedu drugih jedrilica izvojevanu u muškoj borbi.

Na temelju podataka kojima raspolaže jedriličarski Savez Hrvatske, a koje posjeduje i J. D. »Orsan« upoznati ću čitaoc »Našeg Mora« o pripremama i toku regate.

Točno je da smo svi s neskrivenom dozom optimizma očekivali start »Bobare« i »Podgorke« i uz njih vezivali naše nade u pobjedu. Ali sam optimizam ne znači mnogo, jer zamislimo samo s koliko su tek optimizma talijanski jedriličari očekivali nastup »Mile II«, »Cygna Nera«, »Chiar di Luna«, »Marinelle«, internacionalne dvanaestice »Blue Marlin« i drugih koji za sobom imaju tolike pobjede u poznatim regatama da i ne navedemo Transjadransku! Za napomenuti je uz to da su to sve novi brodovi, odlično opremljeni sa više slogova jedara i s iskusnim posadama koje znaju i brod i more! U takvoj konkurenciji biti siguran u pobjedu s nedovoljno opremljenim jedrilicama, građimim daleko prije početka rata, i s posadama — to možemo slobodno reći — kojima još nedostaje iskustva u regatama na debelom moru, to može biti samo dobronamjerni optimist! Ali ako netko ponesen tim optimizmom, nakon izgubljene regate sumnjiči pobjednike — to nije više niti dobronamjernost!

Prof. Franušića muči problem plombiranja motora (»Bobara« nema motora) i tvrdi da je i »Podgorka« koja je također bila bez motora tražila da se motori plombiraju. T.

Mitrović kormilar »Podgorke« je u razgovoru izjavio da »to nije točno i kad bi on sumnjao da netko na regati vozi motorom, na takvu regatu više nebi išao«. Da upoznamo čitaoc navesti ćemo da se ni na jednoj poznatoj međunarodnoj regati motori ne plombiraju, dakle niti na onima gdje talijanski jedriličari nastupaju uz Francuze (»Giraglia«), Engleze (»Fastnet«) itd. Da li je potrebno onda plombirati motore kada se takmiče s Jugoslavenima? Zar smo mi kao sportaši toliko nepouzđani da ima mjesta sumnjama? Međunarodni propisi za regate nigdje ne spominju niti traže plombiranje koje je kod mnogih jedrilica neizvodivo bez štete po brzinu jedrilice. Osim toga jedrilica smije koristiti motor za dolazak na start, punjenje akumulatora i za pogon sisaljke.

Potpuno je izmišljena tvrdnja da je pobjednik u klasi »RORC II«, u kojoj se natjecala i »Bobara« u prošlogodišnjoj »Transjadranskoj regati« uhvaćen kako vozi motorom...«, a točno je da je odustao od regate svojevrijedno i nije potpisao izjavu o fair jedrenju, što se vidi iz izvještaja Regatnog odbora.

Onaj koji nije »sklon vjerovati izjavama o fair jedrenju« treba da ostane kod kuće, a ne da nastupa na međunarodnim regatama!

Upute za regatu su sadržavale i popis talijanskih radio stanica s vremenom emitiranja prognoze vremena za pomorce, pa su ih jedrilice u vlastitom interesu trebale pratiti. Što neke od njih nisu imale niti dobre tranzistore, dokaz je samo kako smo slabo opremljeni nastupili na regati.

Brod pratnje nije bio dužan dati izvještaje o vremenskoj situaciji jedrilicama, a da je i htio dati »Bobari« prognozu na dane 25. i 26. 07 nije mogao jer se ista nalazila duboko u talijanskim teritorijalnim vodama! Činjenica jest da je talijanski brod pratnje dao prognozu odvikom i našoj jedrilici »Krupa«, a svima nije niti on mogao dati jer nije bio u stanju »pokriti« cijelo regatno polje od talijanske do naše obale! Uz to su od 20 talijanskih krstaša svega četiri imala radio stanice, dok su ostali imali samo tranzistorske primjenike.

Pređimo sada na sam tok regate.

Poslije uspješnog starta »Bobara« je do Rovinja ostvarila prednost pred »S. Stefanom« od oko 4 Nm, a kada ih je on počeo pristizati, prof. Franušić kaže da ih je pobjednik u njihovoj grupi pristizao pod »sumnjivim okolnostima«, a kad ih nije mogao stići da se udalji od njih i oni nisu mogli »kontrolirati njegovo iedrenie«. Svakom je jedriličaru poznato da je gotovo nemoguće preći brzu jedrilicu u njenoj blizini, te da je jedini način udaljiti se i izbići pojas uznemirenog vjetrova. Tu je osim toga i izjava kormilara »Bobare« A. Kneževića da ih je »S. Stefano« prešao zahvaljujući većoj brzini zbog ogromnog đenoveza.

U rano jutro (oko 02 sata) su »Bobara« i »S. Stefano« na Peruru na istoj visini, dok su »Vesna« i »Chiar di Luna« nešto zaostali.

Tu se međutim jedrilice razdvajaju (vidi skicu) »Bobara« najprije plovi kursom skoro jug, pa skoro istok, da bi zatim skrenula u jugozapad direktno na Anconu i onda se »priljepila« uz talijansku obalu na udaljenosti 2—3 Nm (slušali su šum motornih vlakova!). »S. Stefano« je zaplovio odmah uz naše otoke sve do o. Žirja, a zatim kursom koji ga je doveo nešto zapadno od o. Tremaini.

Prof. Franušiću je »nevjerovatno« da su »ostala dva broda« (valjda »Vesna« (Mornar — Split) i »Chiar di Luna«?) mogli na istoj poziciji tri sata poslije nego li je tu bila »Bobara« uhvatiti vjetar koji ih vodi direktno na o. Tremaini (»Vesna« je došla oko 30 Nm zapadno), ali to je isto uspjelo i našoj »Špeli« RORC III i našoj »Divni« RORC I koji su stigli na o. Tremaini 4 sata iza, odnosno 3 sata prije »Bobare«!

Jasno je da je »Bobara« izgubila regatu zbog kursa uz samu talijansku obalu gdje je križarila do Pedassa i bila u bonaci kod Pescare, a uz to prevalila duž p.t od svojih

TRANSJADRANSKA REGATA 1965

KRSTAŠ	PROGNAZIRANO OČIŠĆENJE (SATI)	DOLAZAK NA OČIŠĆENJE (SATI)
BOBARA	27 07	28 07
S STEFANO	06 45	00 31
S STEFANO	03 10	27 07
VE SNA	06 00	20 55
VE SNA		28 07
VE SNA		00 15
VE SNA		28 07
VE SNA		27 07
VE SNA	04 40	21 35

OPASKA Prikazana je ruta samo 4 krstaša

takmaca. Nije točno da su se manje jedrilice držale uz obalu zbog straha pred nevremenom, već je činjenica da su sve jedrile podalje od talijanske obale 15 i više Nm.

Ne znamo što misli reći prof. Franušić kad veli da je iz istih razloga izgubila regatu i »Podgorka« (valjda što joj brod pratnje nije dao prognozu vremena?). Analiza regate je jasno pokazala da je »Podgorka« izgubila jedreći oko 40 Nm u krmu kursem na o. Tremiti bez spinakera, koji se bio raspao (eto kakva je opremljenost naših jedrilica u koje po- lažemo najveće nade: jedan truli spinaker!).

Prof. Franušić dalje veli da su s talijanskih brodova pozdravili s »hura« kad je »Bobara« naivno upala u bunacu« (tko je za to kriv? valjda regatni odbor!) To je teško vjerovati, jer je »Bobara« bila na svojoj ruti osamljena, a ako je netko i bio s njom, onda je vjerovatno i taj bio u »bunaci«, i treće, jedrilicari nisu tako naivni da bi se glasno radovali tuđoj nesreći, kad malo nedostaje da i sami u nju upadnu.

Analiza prevaljnog puta (sve su jedrilice svaka 4 sata upisivale poziciju u kartu koju su po dolasku predale regatnom odboru) pokazuje slijedeće prevaljene puteve i vremena od Trsta do Splita:

Krstaši klase RORC II	Nm	sati	sr. brzina
San Stefano	364	82,95	4,39 čv
Vesna	360	86,25	4,17 čv
Bobara	386	86,5	4,46 čv
Chiar di Luna	353	86,9	4,06 čv

Ovo su naravno približne vrijednosti, ali to vrijedi za sve podjednako.

Za pobijediti u regati treba imati koncepciju razrađenu na temelju prethodnih analiza dužine rute, vjetrova i struja. Manja su odstupanja naravno nužna i zavise o situaciji.

Prema ruti »Bobare« dobiva se dojam da nije bilo čvrste koncepcije i da je ruta mijenjana ad hoc, prema trenutnoj situaciji.

Kao očiti primjer pogledajmo rute dvije talijanske jedrilice: »San Stefana« čiju smo rutu već opisali, i »Martin Pescatora« RORC III koji je od Rovinja odjedrio ravno na Anconu i uz obalu (ali ne tako blizu kao »Bobara«!) stigao na o. Tremiti svega 1,30 h nakon »S. Stefana«, a 2 sata prije »Bobare«, iako je manji brod.

Tvrdimo da je i na jednoj i na drugoj ruti bilo povoljnih meteoroloških prilika samo ih je trebalo iskoristiti!

Izgleda da je tendencija napisu prof. Franušića da isplete legendu oko »Bobare« i prikaže kako eto zbog svoje naivnosti nije dobila regatu, u kojoj su prije nje stigli oni koji su »sumnjivo jedrili«, hvatali »nevjerovatno povoljne vjetrove«, dobivali prognoze vremena, i ne davši se izigrati vozili i motorom (a u prošloj regati čak bili i »uhvaćeni kako voze«).

Smješna je tvrdnja (i žalosna u isti mah) da će »Bobara« s »jednim motorom, dobrom radio vezom i Androm s pet mladića« . . . biti pred svim svojim konkurentima«.

Za to bi bio dovoljan motor, a Andro tu ne bi bio ni potreban, niti bi, to čvrsto vjerujemo, u tome »pothvatu« želio učestvovati.

Ni »Orsanu«, ni Andru Kneževiću a niti našem jedrenju nije potrebna ovakva antipropaganda jedrenja!

Na kraju treba istaknuti da je čitava regata protekla u fair borbi sa stihijom, da nije bilo niti jednog protesta, te da su svi učesnici bili zadovoljni veličinom i ljepotom napora.

Oni koji nisu pobijedili ove godine, neka analiziraju uzroke i njihove posljedice, pa će uz svojski trening možda do godine bolje proći!.